

GENÇ İŞSİZLİĞİNİN TEORİK AÇIKLAMALARI

Yrd. Doç. Dr. Emel ÇETİNKAYA*

ÖZET

Gelecekte genç işsizliği ile mücadelede doğru politikaların oluşturulması ve uygulanması için genç işsizliğinin nedenlerinin iyi anlaşılması önemlidir. Bu yüzden bu çalışmada genç işsizliğinin nedenlerini teorik olarak açıklamaya yönelik bazı yaklaşımlar incelenmiştir. Genç işsizliği üzerine yapılan araştırmalarda; genç işsizliğini açıklamada, genç işsizliğinin konjonktürel açıklamaları ve genç işsizliğinin yapısal açıklamaları olmak üzere iki temel kategori belirlenmiştir. Bunların dışında genç işsizliğini açıklamada, demografik faktörlerin etkili olduğunu öne süren görüşler bulunmakta ise de, genel kanı demografik faktörlerin genç işsizliğini açıklamada diğer faktörlere göre daha az etkili olduğudur. Bu açıklamaların sonuçları farklı genç istihdam politika tavsiyelerine önderlik etmesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Genç İşsizliği, Genç İşsizliğinin Nedenleri.

ABSTRACT

THEORETICAL EXPLANATIONS OF YOUTH UNEMPLOYMENT

It is important to understand the reasons of youth unemployment in producing suitable policies and programmes at combating youth unemployment in future. Therefore in this paper, some theoretical approaches explaining the reasons of youth unemployment have been examined. The researches about youth unemployment has displayed

that there are two main categories on the reasons of youth unemployment. These main categories are cyclical and structural explanations. The other categories that affect youth unemployment are demographic factors. Although demographic factors are effective to explain youth unemployment, general opinion is that demographic factors are less effective than the others factors. The results of these explanations are important to lead advices of different youth employment policies.

Key Words: Youth Unemployment, The Reasons of Youth Unemployment.

GİRİŞ

Gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerin en önemli sorunlarından biri işsizlik ve istihdamdır. Özellikle son yıllarda tüm dünyada küreselleşme süreci ile birlikte yaygınlaşan küresel işsizlik, genç nüfusu önemli bir şekilde etkilemektedir. BM, ILO ve benzeri kuruluşlar; 15-24 yaşları arasındaki kişileri genç olarak tanımlamakta ve genç işsizliği oranları birçok ülkede önemli boyutlara ulaşmaktadır.

İş ve istihdam, gençlerin sosyal kimliğini şekillendiren; yaşamlarını, bağımsızlıklarının gelişimini, gelirlerini, kendilerine saygılarını, sosyo-ekonomik ve politik vatandaşlıklarını düzenlemeleri için büyük bir öneme sahiptir (Calderon, 2004: 65). Bu yüzden genel işsizlik gibi gençlerin işsiz kalmaları hem bireysel hem de toplumsal anlamda ciddi sorunlara yol açmaktadır.

Gençler arasındaki yüksek işsizliğinin sebeplerini açıklamak, diğer yaş grupları ile karşılaştırıldığında daha karmaşıktır. Geleneksel olarak işsizlik; konjonktürel, geçici (frikسیونel) ve yapısal olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır. Çoğu yaş grupları için konjonktürel ve geçici işsizlik tipleri hakimdir ve yapısal işsizlik temel bir faktör değildir. Genç yaş grubu için ise üçü de önemlidir. Bu yüzden genç işsizliğini sınıflandırmak çok daha zordur (Watcher, 1980: 37).

Genç işsizliğinin nedenlerinin incelenerek iyi anlaşılması, gelecekte genç işsizliği ile mücadelede doğru politikaların oluşturulması ve uygulanması için büyük önem taşımaktadır. Ayrıca genç işsizliğinin nedenlerini teorik olarak açıklamaya yönelik yaklaşımlar ile ilgili

* Sakarya Üniversitesi, İİBF, ÇEEİ Bölümü.

yayının yabancı literatürde fazla olmadığı gibi Türkçe literatürde de yok denecek kadar az olması bu çalışmanın önemini arttırmaktadır.

GENÇ İŞSİZLİĞİNİN TEORİK AÇIKLAMALARI

Genç işsizliğin nedenleri üzerine yapılan araştırmalarda sunulan açıklamalar iki temel kategoride özetlenebilir. Bunlar; genç işsizliğin konjonktürel açıklamaları ve genç işsizliğin yapısal açıklamalarıdır. Bunların dışında genç işsizliğini açıklamada, demografik faktörlerin etkili olduğunu öne süren görüşler de bulunmaktadır. Genç işsizliği açıklamaları aşağıda ayrıntılı bir biçimde tartışılacaktır.

1. Konjonktürel Açıklamalar

Konjonktürel açıklamaların temeli, genç işsizliğin hem toplamda hem de uygun tipte işlerin eksikliğinden meydana gelmesine dayanmaktadır.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra ve özellikle 1970'lı yıllarda başlayan ekonomik durgunluk ve gerileme ile genç işsizliği sorunu ortaya çıkmıştır. Genç, durgunluktan ve genel işsizliğin artışından en çok etkilenendir. Çünkü gençler işgücü piyasasına yeni girmişlerdir, hizmet süreleri kısadır ve ailelerine karşı bir sorumlulukları yoktur. Gençler işgücü piyasasının en kıdemsiz üyeleri olduğundan, kendilerinden daha deneyimli olan yetişkinlerin işsizliğinin arttığı dönemlerde işsizlikten daha da fazla etkilenmektedirler (Hansen, 1987: 130).

Ekonominin durgun olduğu dönemlerde işgücü piyasasında daha çok kişi, bir veya birden fazla işsizlik dönemi ile karşılaşabilmekte ve her işsizlik dönemi süresinin diğerlerinden daha uzun olduğu görülmektedir. Kriz dönemlerinde, hem işgücü piyasasının yapısı hem de ekonomik konjonktürdeki dalgalanmalar sebebiyle gençler genelde nüfusun en çok etkilenen kesimini oluşturmaktadır. Çünkü durgunluk dönemlerinde işletmeler işçi alımını durdurur, işgücü piyasasına yeni giren gençler daha az iş imkanına sahip olur ve aktif yaşamlarına işsiz olarak girerler. Ayrıca, işletmeler işçi çıkarma sırasında "son giren ilk çıkar" yöntemi uygulayıp öncelikle gençleri işten çıkarırlar (ILO, 2004b: 19). Casson (1979: 100) bu durumu "Seçici İşten Çıkarma Hipotezi" olarak ifade etmektedir. Casson işçi sayısının azaltılması gündeme geldiğinde bu azaltmaya genellikle genç işçilerden başlanmasının

sebeplerini şöyle açıklar; a) genç işçiler, meslek içinde genellikle kendilerine en az yatırım yaptıkları için ilk olarak işten çıkarılmaları işveren açısından daha karlıdır. b) çalışma hayatına en yeni katılan olmaları ve sık iş değiştirmeleri yüzünden, bir işte kalma süreleri kısadır. c) işten çıkma tazminatları işçinin hizmet süresi ile orantılıdır. Bu yüzden genç işçiler işten çıkarmalarda ilk sıralarda yer alır.

Ayrıca Casson (1979: 97-100) genç işsizliğin konjonktürel duyarlılığını açıklamada "Okuldan-Ayrılma Hipotezi"ni kullanmıştır. Bu hipotez; durgunluk dönemlerinde, yüksek genç işsizliği oranlarını ilk defa iş arayanların oluşturduğunu ve genç işsiz grubunun büyük kısmını da okuldan ayrılan düşük nitelikli bireylerin belirlediğini ortaya koymaktadır. Durgunluk dönemlerinde, doldurulmamış iş pozisyonları ve işsizlerin sayısı yükselmektedir. Böylece, bir kişinin herhangi bir zamanda iş bulma ihtimali azalmakta, istihdamı bekleyen insanların oluşturduğu topluluk artmaktadır. Durgunluk dönemlerinde okuldan ayrılanlar için-bazı durumlarda askeri hizmet bir seçenek olmasına rağmen-genellikle eğitime devam etmeleri tek bir seçenek olarak görülmektedir. Devam edenler için eğitim, çalışma yaşamına girişi kısa vadeli olarak erteleyen ve maddi güç gerektiren bir edimdir. Eğer durgunluk uzun sürerse, devam eden eğitim süreci, genç işgücü arzının azalmasına yol açabilir. Böylece resesyon başladığında, okulu terk edenlerin içinde işsizlik oranı yükselecektir ve uzun bir süre önce okulu terk edenler toplam işsizler içinde büyük bir yekun oluşturacaktır. Emek piyasası içindeki risk grubunun büyük çoğunluğunu genç yetenekli işgücü oluşturacaksa, durum o kadar ciddi olmayabilir. Çünkü eninde sonunda, devam edilen eğitimin faydası görülecektir. Fakat emek arzının emek talebini aştığı durumlarda, her bir ilan edilmiş iş pozisyonları için çok sayıda başvuran olacaktır. İşveren elaman seçiminde yüksek kalitede ısrar edecek ve başvuranların en elit kısmını işe alacaktır. Hatta bazı durumlarda iş pozisyonunun istemediği gereksiz bazı nitelikler dahi isteyebilir. Böylece durgunluk dönemlerinde, belirli bir iş için gerekli olan nitelikleri karşılamak zorlaşacaktır. Düşük niteliklere sahip olan işler için bireylerden aşırı niteliklerle donanmaları istenebilir. Her bir düzeydeki iş için bireyler, daha yüksek niteliklere sahip başvuranlarla rekabet etmekle karşı karşıya kalacak ve bu durum bireyleri düşük düzeyli istihdama zorlayacaktır. Diğer bir değişle, durgunluk zamanlarında herkes şu an ki konumdan bir ya da iki derece daha aşağı olacaktır. Kuşkusuz,

durgunluk dönemlerinde işsizliğin ağır yükü, ağırlıklı olarak eğitim düzeyi düşük olanların üstüne yıkılacaktır.

2. Yapısal Açıklamalar

Genç işsizliği için yapısal açıklamalar teorisi, gençler arasında işsizlik oranının ekonomik gelişmeden bağımsız bir şekilde yüksek olacağını kabul eder. Bu görüşe göre olumlu ekonomik gelişme, işgücü için yüksek bir talep, yetişkin işsizlik oranı için de bir azalmaya sebep olacaktır, ama gençler arasında işsizlik yine de yüksek kalacaktır. Yapısal açıklamanın bu şekli, özellikle talep edilen beceriler ve eğitim nitelikleri ile ilgili, genç işsizler ve mevcut işler arasında bir uyumsuzluk olduğunu iddia etmektedir. Ayrıca, mevcut işler artan bir şekilde nitelikli çalışanları veya gençlerin genellikle sahip olmadığı nitelikleri talep etmektedir (Hammer, 1993).

Bu teori böylece, işgücü piyasasında genel durgunluktan başka faktörlerin gençler arasındaki işsizliği yükseltmesini açıklamaktadır. Bu görüşün genç işsizliği açıklarken kullandığı dayanak noktalarını üç alt başlık altında toplamak mümkündür.

a. Eğitim Seviyesine Göre Genç İşsizliğini Açıklama

Yapısal sorun geniş bir faktör dizisiyle ilişkilidir. En önemli faktör ise gençlerin beceri ve eğitim seviyesidir.

Bu görüşe göre gençler üretken istihdam için gerekli beceri ve deneyime sahip değillerdir. Eğitim sistemi işgücü piyasasında talep edilen beceri ve niteliklere uygun daha vasıflı ve kaliteli genç nüfus yetiştirdiği takdirde gençlerin işsizlikle karşılaşmayacağı savunulur (Hess, ve diğ., 1994: 7).

Gençlerin işgücü piyasasına girişi beşeri sermaye teorisine dayandırılabilir. Beceri ve iş deneyimi, işgücü piyasasına başarılı bir giriş sağlayan insanın bireysel sermayesinin bir parçasıdır. Birçok işveren, bir iş çevresine uyum sağlamış olan genç çalışanları tercih etmektedir. Böylece eğitim programlarına katılım hem bilgi, deneyim ve eğitim hem de kişilerin bireysel becerileri üzerine olumlu etkileri sebebiyle gençlere iş bulmaları için yardım edebilir (Alvaro ve Luque, 2005: 85). İnsan sermayesine yatırımı yansıtan eğitim ve deneyim gibi

özellikler, istihdam edilmede başarı derecesini etkilemektedir. Dolayısıyla, insan sermayesine yapılan düşük yatırım, gençlerin işgücü piyasasına başarılı bir şekilde girmesini ve iş bulmasını engellemektedir.

Hammer (1993)'e göre özellikle endüstri ve hizmet sektöründe yeni teknoloji ve modernleşme, işgücü piyasasının nitelik yapısında bir değişime yol açmaktadır. Vasıf düzeylerinin artışı tartışması, vasıf taleplerinin tüm ekonomide yükselmekte olduğunu iddia etmektedir. Gençler yetişkinlerden daha az vasıf ve deneyime sahiptirler ve böylece işsizliğe karşı daha fazla savunmasızdırlar. France ve Wiles, (1997)'e göre genç işgücüne talebin azalmasının nedeni teknolojik ilerlemelerin ve değişimlerin, genç işgücünün kas gücüne dayanan geleneksel yararı üzerine bağımlılığı azaltmasıdır. 1980 sonrası yaşanan değişimler sonucu artık tek-vasıflı ve sürekli çalışanlar yerine çok-vasıflı ve esnek çalışanlar istenmektedir.

Teknolojik gelişmelerin daha karmaşık işler yarattığı ileri sürülürken bazı araştırmalar; teknoloji ve otomasyonun, giriş düzeyindeki işlerde "vasıfsızlaştırmaya" neden olduğunu göstermektedir. Basitleşmiş ve rutinleşmiş iş, disiplin, sabır ve sorumluluk derecesi yüksek olan çalışanları talep etmektedir. Gençler çoğunlukla bu niteliklere daha az sahiptirler ve gençlerin yüksek işten çıkma oranları, birçok işlerin sıkıcı ve rutinleşmesine tepki olabilir (Hess ve diğ., 1994: 7).

Casson (1979: 89) ise bu durumu "iş arama hipotezi" olarak adlandırmaktadır. Bu hipotez gençler arasında yüksek işsizlik oranının iş değiştirme sıklıkları ile ilgili olduğunu öngörmektedir. Zira iş değiştirme iradidir, gençler arasında iş kayıplarının yüksek bir oranının, kovulmadan çok istifadan dolayı olduğunu ortaya koymuştur. Gençler arasında iş aramanın temel nedeni, çalıştıkları işten duydukları tatminsizliktir. Endüstriyel ekonomilerde iş tatminsizliğinin artmasından dolayı iş değiştirme sıklığı artmaktadır. İş tatminsizliği, çalışanları daha ilgi çekici işleri bulmak için işlerinden ayrılmaya teşvik etmektedir. Yetişkinler işlerini değiştirme konusunda daha muhafazakardırlar ve tatminsizliklerini, işten ayrılmak yerine grev gibi hareketlerle göstermeyi tercih ederler. Tatminsizlik böylece gençler arasında en çok iş değiştirme sıklığının artışı şeklinde gözükür. Ancak bu hipotez, vasıflı gençler için söz konusu değildir. Çünkü daha yetenekli gençler okuldan daha geç ayrılma eğilimindedirler. Daha fazla

yetenekli olmalarından dolayı, kariyer geliştirme ve iş seçmede daha uzun vadeli düşünürler. Bu kişiler mesleki eğitimde muhtemelen kalacaklar ve eğitimdeki devamlılığı korumanın yararlarından dolayı sıklıkla iş değiştirmeyeceklerdir.

Ayrıca gençler, iş ararken istihdam bürolarına başvurmak gibi formel metodlardan çok kişisel ilişki kurma gibi informal iş arama metodlarını kullanma eğilimindedirler. İş arama ve işgücü piyasasına girmek için kullanılan metod veya stratejiler işgücü piyasasına giriş ile ilgili önemli değişkenlerdir.

Hammer (1993)'e göre gençler arasındaki yüksek işsizlik oranı, durgunluk dönemlerinde işgücü piyasasına girmeye çalışan yeni işgörenler tarafından deneyim edilmiş sorunlarla açıklanabilir. Genç yaşta işgücü piyasasında zaten iş bulanlar, okuldan doğrudan gelenlere göre daha az işsizliğe maruz kalabilirler. Okuldan işe geçiş sorunları, böylece eğitim seviyesine göre genç işsizliğini açıklamada daha önemli olabilir.

b. İşgücü Piyasasında Bireysel Pozisyona Göre Genç İşsizliğini Açıklama

Genç işsizliğinin diğer yapısal açıklaması nitelik yapısındaki değişimleri dikkate almaz ama ikincil işgücü piyasasında gençler için iş oranlarında bir artış eğilimi olduğunu kabul eder (Hammer, 1993).

Casson (1979: 91) bu durumu "Yaşam Süreci Hipotezi" ile açıklamıştır. Bu hipotez gençlerin istihdamının, ücretlerin düşük, güvencesiz ve uzun süreli kariyer imkanlarının az olduğu işlerde yoğunlaştığını ileri sürmektedir. Bu durum gençleri işlerini değiştirmeleri için er ya da geç harekete geçirecektir. Ama eğitimleri düşük ve tecrübeleri az olduğu için nitelikli iş bulma şansları düşük olacaktır. İşlerinden ayrıldıktan sonra da ancak kendilerinin sahip oldukları niteliklere yakın nitelikli iş bulabilirler.

Parçalı işgücü piyasası teorisi gençler arasındaki işgücü piyasası davranışını açıklamak için kullanılmaktadır. Birçok çalışmanın, ekonominin ikincil sektöründe "bir genç işgücü piyasası"nın varlığına destek verdiği gözükmektedir (Hammer, 1993).

Parçalı işgücü piyasası teorisi, ilk kez ABD'de geliştirilmiştir. Bu teoriye göre (Osterman, 1980: 22; Bourman, 1991), işgücü piyasası, birincil ve ikincil piyasa olmak üzere iki piyasadan oluşur. Birincil piyasa, yüksek kazançlı, büyük sermayeli ve kurumsallaşmış endüstriyel üniteler tarafından yönetilir. Birincil piyasadaki işler, işyerindeki eğitim programları sayesinde yüksek ücret, iyi çalışma koşulları ve kariyer gibi daha iyi imkanlar sunan işlerdir. Yüksek bir sendikalaşma oranı vardır ve güçlü pazarlık sayesinde çalışanlar işsizliğe karşı daha iyi korunurlar. Tersine, ikincil işgücü piyasasına, daha az ekonomik kontrole sahip, daha küçük ve kurumsallaşmamış firmalar hakimdir. Bu piyasadaki işler, düşük ücretli, part-time veya düzensiz çalışma saatlerinin olduğu ve kariyer imkanlarının olmadığı veya az olduğu işlerdir. Düşük bir sendikalaşma oranı olduğundan çalışanlar işsizliğe karşı korunmasızdırlar. İkincil piyasada genelde gençler, kadınlar ve azınlıklar çalışmaktadır. Ekonominin ikincil sektörü ekonomik değişimlere ve durgunluğa karşı daha fazla savunmasızdır.

Osterman (1980)'e göre ikincil işler durgunluk döneminde gençlerin ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Gençler okuldan ayrıldıklarında, deneyim sahibi olmak isterler ve farklı iş çevrelerinde yeni sosyal roller denerler. İşler geçici, vasıfsız ve düşük ücretlidir ve kariyere müsaade etmez.

Düzensiz işgücü piyasası davranışına doğru bu eğilimler, gençleri istihdam etmek için birincil firmaların isteksizliğiyle sağlamlaştırılır. Osterman (1980), okuldan ayrılan gençler işe yerleşmek için hazır olmadıkları ve birincil firmalar onları istihdam etmeyecekleri için, okuldan ayrılma ve düzenli bir işe yerleşme arasında birkaç yıllık bir açıklığın mevcut olduğunu söylemektedir. Bazı çalışmalar, okuldan ayrılma ve düzenli bir işe yerleşme arasındaki açıklığın son 10 yıl boyunca arttığını belirtmektedir (Hammer, 1993).

Casson (1979: 93) ise gençlerin ikincil işlerde yoğunlaşmasının iki temel sonucu olduğunu ifade etmektedir. Birinci olarak, gençlerin çoğu er ya da geç işlerinden ayrılacak ve başka bir iş bulacaktır. Yaş ilerledikçe, evlendiklerinde veya evlerinden ayrılmak durumunda kaldıklarında mali sorumlulukları artacak ve daha iyi maddi imkanlar sunan işler aramaya başlayacaklar. İkinci olarak da, genç işçilerin mobilitesinin yüksekliği nedeniyle işverenler genç işçilerin eğitimleri için önemli bir harcama yapmayacak bu da iyi bir mesleki eğitim

olmadan daha iyi ücretli iş bulmak için işinden ayrılanların nitelikli bir iş bulma şanslarını azaltacaktır.

c. Ücret Düzeyine Göre Genç İşsizliğini Açıklama

Genç işçi ücretlerinin yetişkinlerden daha yüksek olduğu durumlarda, yetişkinleri istihdam etmek tercih edileceğinden, ücretlerin genç işsizliğine etkisi olumsuz olmaktadır. Ancak bu argüman, gençlerin yetişkinlere yakın niteliklere sahip oldukları durumlarda geçerlidir. Pek çok durumda, özellikle vasıflı yetişkin işçilerin varlığında durum böyle değildir. Eğer bir işyerinde genç ve yetişkin işçiler farklı vasıflara sahip iseler, genç işçilerin yetişkinlere göre ücretlerinin farklılığı etkili olmayacaktır. Bu durumda ne genç ücretleri ne de yetişkin ücretleri karşılıklı olumsuz etki yaratmayacaktır (O'Higgins, 1997: 20).

Blanchflower ve Freeman (1996) yaptıkları bir çalışmada, 1990'larda OECD ülkelerinde genç işçi ücretlerinde yaşanan düşüşün, genç grubun azalmasıyla beraber arttığını ancak aynı dönemde genç işsizliği oranlarında benzer bir paralellığe rastlanmadığını belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada, gençlerin görelî ücretleri ve genç işsizliği arasına zayıf bir ilişkinin olduğu ortaya konmuştur.

Tartışmalar bugün için asgari ücrette genç işsizliğinin sonuçlarına kaydırılmıştır.

Araştırmalar, genç istihdamı üzerinde asgari ücretin etkisi hakkında hala belirsizlik olduğunu göstermektedir. Genel kanı, asgari ücretin gençlerin istihdamı üzerinde küçük veya sıfır etkiye sahip olacağıdır. Birçok ülke genç çalışanları korumak için asgari ücret koruması sağlamasına rağmen, bazıları hem genç hem de yetişkin çalışanlara aynı oranları uygulamaktadır. Bu durum, politika yapıcılarının, yetişkinlere göre gençlerin ücretlerini azaltarak, genç çalışanlar için talebi arttırmayı umduklarını ifade eder. Birçok OECD ülkesinde 1980 ve 1990'lar boyunca gençler için görelî ücretlerde azalma görülmektedir. Bu durum, işgücü piyasalarında gençlerin görelî pozisyonlarında herhangi bir gelişmeye sebep olmamıştır (O'Higgins, 2001: 91-92).

Genç ücretlerinin düzeyi ya da son 20 yılda genç işsizliğinin artışını açıklayan asgari ücretlerin miktarı gibi faktörlerle ilgili çok kanıt bulunmamaktadır. Genç ücretlerindeki düşüşe ve en düşük seviyeye

ulaşmasına karşın genç işsizliği oranında artış görülmektedir (ILO, 2005: 9).

3. Demografik Açıklamalar

Genç işsizliğinin diğer bir açıklaması, işgücüne katılan gençlerin sayısının, gençler için yaratılan işlerden daha yüksek bir oranda artması olarak belirtilmektedir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ve takip eden yıllarda doğum oranlarında büyük bir artış olmuş ve 1970'lerin ikinci yarısından sonra zirveye ulaşmıştır. Bu dönemde genç işgücü arzı artarken genç grupları için ekonomik fırsatlar azalmış, bu durum hem gençlerin gelirlerinde azalma hem de genç işsizliğinde bir artışa yol açmıştır (White & Smith, 1994: 118). Wathcher'e göre de 1955 ve 1979 arasındaki görelî genç işsizliği artışının açıklaması, aynı yaş grubundakilerin sayısının yüksekliğinden (cohort crowding) dolayı, genç için denge işsizliğindeki bir artıştır (Wathcher, 1980: 44).

Demografik faktörler, genç işsizliğindeki bazı değişimlerin sorumlusu olsa da, bu faktörler önemli veya tek başına sebep değildir. İlk olarak, tüm gençler aynı istihdam fırsatlarına sahip değildir. ABD'de siyah, düşük-gelirli gençler, sosyo-ekonomik durumları yüksek ailelerden gelen veya beyaz olanlardan daha büyük işsizliğe katlanmışlardır. İkinci olarak, genç nüfus 1970'lerin sonunda zirve yapmış ve 1980'lerde azalmaya başlamıştır. Ancak iş fırsatları yeterli olmamıştır. Üçüncü olarak, bazı ülkeler, genç nüfusundaki artışla paralel olmayacak şekilde genç işsizliğinde bir artış yaşamışlardır (Hess ve diğ., 1994: 6).

Genç nüfusun hacminin genç işsizliği üzerinde etkisi olup olmadığını, Korenman ve Neumark (1997) 15 OECD ülkesi için araştırmıştır. Bu araştırmaya göre, genç nüfustaki görece artış % 10 olduğunda genç işsizliğinin artışı % 5'dir. Ancak buna karşıt olarak genç işsizliğinin esnekliği % 10'a % 7'dir. Yani genç kuşağın hacmi genç işsizlik oranları üzerinde etkiye sahip olmakla beraber, toplam pazar koşulları daha büyük etkiye sahiptir.

Genç işgücünün görelî büyüklüğünün genç işsizliği oranları üzerinde bir etkisi olmasına rağmen, bu etki diğer faktörlere göre daha azdır. Ayrıca, OECD ülkelerinde genç nüfus kitlesindeki görelî azalmaya karşın genç işsizliği oranlarında artış kaydedilmektedir Bu

yüzden “cohort crowding” hipotezleri revize edilmelidir (ILO, 2005: 9; Korenman ve Neumark, 2000).

SONUÇ

Gençler için işsizlik diğer yaş gruplarına göre daha karmaşık bir olgudur. Bu yüzden gençler arasındaki işsizliğin sebeplerini tek bir unsura bağlamak mümkün değildir. Ancak yapılan araştırmalarda, genç işsizliğini açıklamak için; konjonktürel açıklamalar ve yapısal açıklamalar olmak üzere iki temel kategori belirlenmiştir. Bu açıklamalardan hangisinin ne ölçüde etkili ya da diğerinden daha etkili olduğu konusunda tam bir görüş birliği bulunmamaktadır.

Bir görüş genç işsizliğinde konjonktürel faktörün daima çok daha fazla etkili olduğunu ve gençler için var olan iş eksikliğinin ise, Keynesyen para ve maliye politikaları kullanılarak çözülebileceğini söylerken, diğer bir görüş ise genç işsizliğinde yapısal açıklamaların en önemli olduğunu iddia etmektedir. Bunların dışında genç işsizliğini açıklamada, demografik faktörlerin etkili olduğunu öne süren görüşler bulunmakta ise de, genel kanı demografik faktörlerin genç işsizliğini açıklamada diğer faktörlere göre daha az etkili olduğudur.

Bu açıklamaların sonuçları genç istihdam politikaları açısından önem taşımaktadır. Çünkü iki görüş farklı politika tavsiyelerine önderlik etmektedir. Konjonktürel bir açıklama talep yönlü politikalara (doğrudan iş yaratma programları, sübvansiyonlar vb) ihtiyaç duyarken, yapısal bir açıklama ise daha çok arz yönlü politikalara (eğitim ve yeniden eğitim programları vb) ihtiyaç duymaktadır.

KAYNAKÇA

- ALVARO, Jose L.,
Alicia G. LUQUE (2005), “Youth Unemployment and Job-Seeking Behavior in Europe”, *Young People in Europe, Labour Markets and Citizenship*, Bradley, Harriet and Jacques van Hoff (Ed), The Policy Press, The University of Bristol, ss. 81-98.
- BLANCHFLOWER,
David G.,
Richard FREEMAN (1996), “Growing into Work”, Paper presented at the *National Bureau of Economic Research (NBER) Conference on Youth Unemployment and Employment in Advanced Countries*, Winston-Salem, North Carolina, 12-14 Dec.
- BOURMAN,
Kathryn M. (1991), *The First “Real” Job—A Study of Young Workers*, State University of New York Press, Albany.
- CALDERON, E.
Rodriguez (2004), “Getting Young People into Work: A Challenge and an Opportunity”, in *Policy Proposals for Decent Work and Employment for Young People*, ILO, 2004/3, No: 136, ss. 65-76.
- CASSON, Mark (1979), *Youth Unemployment*, London.
- FRANCE, Alan,
Paul WILES (1997), “Dangerous Future: Social Exclusion and Youth Work in Late Modernity”, *Social Polic & Administration*, Vol: 34, No: 5, ss. 59-78.
- HAMMER, Torild (1993), “Explanation of Youth Unemployment”, Cilt: 1, Sayı: 3, *Young, Nordic Journal of Youth Research*, ss. 11-26.
- HANSEN, Per
Vejrup (1987), “Turnover and Employment Among Youth: Causes of the Particular Problems of Youth Employment”, *Unemployment: Theory, Policy and Structure*, Ed: Walter de Gruyter, ss. 129-145.
- HESS, Laura E.,
Anne C. PETERSEN,
Jeylan T.
MORTIMER (1994), “Youth, Unemployment and Marginality: The Problem and Solution”, *Youth Unemployment and Society*, Petersen Anne C., ve Jeylan T. Mortimer (ed.), Cambridge University Press, ss. 3-33.

- ILO (International Labour Office) (2005), *Youth: Pathways to Decent Work*, International Labour Conference, Report VI, Geneva.
- ILO (International Labour Office) (2004b), *Global Employment Trends For Youth*, ILO, Geneva.
- KORENMAN, Sanders, David NEUMARK (1997), "Cohort Crowding and Youth Labour Markets: A Cross-National Analysis", *Working Paper Series*, National Bureau of Economic Research.
- O'HIGGINS, Niall (2001), *Youth Unemployment and Employment Policy: A Global Perspective*, ILO, Geneva.
- O'HIGGINS, Niall (1997), "The Challenge of Youth Unemployment", *Employment and Training Papers 7*, ILO, Geneva.
- OSTERMAN, Paul (1980), *Getting Started-Youth Labour Market*, MIT Press, England.
- WATCHER, Michael L. (1980), "The Dimension and Complexities of the Youth Unemployment Problem", *Youth Employment and Public Policy*, Englewood Cliffs N,d: Prentice Hall, American Assembly, Columbia University, ss. 33-63.
- WHITE, Michael, David J. SMITH (1994), "The Causes of Persistently High Unemployment", *Youth Unemployment and Society*, Petersen Anne C., and Jeylan T. Mortimer (ed.), Cambridge University Press, ss. 95-144.